

جمهوری اسلامی ایران
سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

موافقت‌نامه و شرایط عمومی همسان قرار دادهای خدمات مشاوره

معاونت امور فنی
دفتر امور فنی و تدوین بنیادها

۱۳۷۹

تعداد کپی: ۱۰۰/۵۱/۷۷۱

فهرستبرگه

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور. دفتر امور فنی و تدوین معیارها
موافقت‌نامه و شرایط عمومی همسان قراردادهای خدمات مشاوره/ معاونت امور
فنی، دفتر امور فنی و تدوین معیارها. - تهران: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، مرکز
مدارک علمی و انتشارات، ۱۳۷۹.

۲۶ص. - (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، معاونت امور فنی؛ نشریه شماره
۴۳۱۸) (انتشارات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور؛ ۷۹/۰۰/۵۴)

ISBN 964-425-219-5

مربوط به دستورالعمل شماره ۵۴/۲۴۶۰-۵۴/۸۴۲-۱۰۵ مورخ ۱۳۷۹/۴/۲۹

نظام فنی و اجرایی طرحهای عمرانی کشور

۱. مهندسان مشاور - قراردادها. ۲. راه و ساختمان - قراردادها. ۳. قراردادها - فرمها
و پرسشنامه‌ها. الف. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور. مرکز مدارک علمی و
انتشارات. ب. نظام فنی و اجرایی طرحهای عمرانی کشور. ج. عنوان.

HD ۳۸۵۸/س۳۶م۸

ISBN 964-425-219-5

شابک ۹۶۲-۴۲۵-۲۱۹-۵

موافقت‌نامه و شرایط عمومی همسان قراردادهای خدمات مشاوره

تهیه کننده: معاونت امور فنی، دفتر امور فنی و تدوین معیارها

ناشر: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور. مرکز مدارک علمی و انتشارات

چاپ اول: ۸۰۰۰ نسخه، ۱۳۷۹

قیمت: ۳۰۰۰ ریال

لیتوگرافی: قاسم

چاپ و صحافی: مؤسسه زحل چاپ

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

۶۷۶۱

ریاست جمهوری

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

باشه تملی

شماره:
تاریخ:
پست:

به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران

شماره: ۱۰۵/۸۴۲۰۵۴/۲۴۶۰

تاریخ: ۱۳۷۹/۴/۲۹

موضوع: موافقت‌نامه و شرایط عمومی همسان قراردادهای خدمات مشاوره

به استناد ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه، آیین‌نامه استانداردهای اجرایی طرح‌های عمرانی و در چهارچوب ضوابط فنی و اجرایی کشور (مصوبه شماره ۲۴۵۲۵/ت ۱۴۸۹۸ هـ مورخ ۱۳۷۵/۴/۴ هیأت وزیران)، به پیوست، مجموعه موافقت‌نامه و شرایط عمومی همسان قراردادهای خدمات مشاوره، همراه با مقررات ذیربط، از گروه اول (لازم‌الاجرا) ابلاغ می‌شود تا از این تاریخ برای انعقاد قراردادهای مطالعه، طراحی و نظارت طرح‌ها با واحدهای خدمات مشاوره مورد عمل قرار گیرد.

این مجموعه، جایگزین متن قراردادهای تیب شماره ۱ (مطالعات راه‌های فرعی)، شماره ۲ (نظارت بر ساختمان راه‌های فرعی)، شماره ۳ (مطالعات و خدمات نظارت کارهای معماری)، شماره ۶ (نظارت بر ساختمان راه‌های اصلی)، شماره ۷ (مطالعات راه اصلی)، شماره ۸ (مطالعات پل)، شماره ۹ (نظارت بر ساختمان پل)، شماره ۱۱ (مطالعات و خدمات نظارت کارهای لوله‌کشی آب و فاضلاب)، شماره ۱۲ (مطالعات طرح جامع شهرها)، شماره ۱۴ (مطالعات مراحل مختلف بهسازی راه)، شماره ۱۵ (مطالعات مراحل اول و دوم تونل) و شماره ۱۹ (تهیه طرح توسعه و عمران - جامع - ناحیه) می‌گردد. پیوست شرح خدمات این قراردادها به قوت خود باقی است.

با این ابلاغ، قراردادهای تیب شماره ۱۳ (خدمات ژئوتکنیک و مقاومت مصالح - آزمایشگاه محلی)، شماره ۱۶ (مطالعات ژئوفیزیک)، شماره ۱۸ (مطالعات و خدمات ژئوتکنیک و مقاومت مصالح) و قرارداد تیب خدمات نقشه برداری، به طور کامل دارای اعتبار بوده و قراردادهای تیب شماره ۴ (مخصوص کار ماشین‌های I.B.M)، شماره ۵ (خدمات فنی و مشاوره جهت تهیه سیستم اطلاعاتی مدیریت و نظارت) و شماره ۱۰ (خرید ماشین‌آلات راهداری وزارت راه) بدون اعتبار است.

در کارهایی که این مجموعه در مورد آنها به طور کامل پاسخگو نیست، موافقت‌نامه و شرایط عمومی قرارداد واحد خدمات مشاوره منتخب باید در هیأت قراردادهای خدمات مشاوره ای ناهمسان (بخشنامه شماره ۳۲۰۰-۵۴/۱۳۰۶-۱۰۲ مورخ ۱۳۷۴/۱۱/۱۵) به تصویب برسد.

محمد رضا عارف
معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان

دستورالعمل نحوه تکمیل و تنظیم موافقتنامه، شرایط عمومی و پیوست های قراردادهای خدمات مشاوره و مقررات مربوط به آنها

۱. موافقتنامه

۱-۱. اطلاعات مربوط به موافقتنامه باید به طور کامل و روشن در محل های پیش بینی شده درج شود. تغییر دادن، کاستن عبارت ها یا کلمه هایی از موافقتنامه یا افزودن به آن مجاز نیست و تنها محل های خالی باید تکمیل شود.

۲-۱. در مقدمه موافقتنامه باید عنوان رسمی یا قانونی دو طرف قرارداد درج شود.

۳-۱. در ماده یک، برای درج موضوع قرارداد باید مراحل و قسمتهای مختلف خدمات موضوع قرارداد نیز درج شود.

۴-۱. مدت های منظور شده در ماده ۳ یا در نظر گرفتن زمانهای مورد نیاز برای انجام خدمات حنبسی باید به نحوی تنظیم گردد، که کارها به موقع انجام شود و فرصت کافی برای مطالعه کامل و باکیفیت وجود داشته باشد.

۵-۱. برآورد اولیه حق الزحمه به تفکیک قسمت ها و مراحل مختلف خدمات به ترتیب در ماده ۴ درج می شود.

۶-۱. نمایندگان مجاز دو طرف قرارداد باید تمام صفحه های موافقتنامه را امضا و مهر کنند.

۲. شرایط عمومی

۱-۲. شرایط عمومی باید بدون هیچ نوع تغییری در قراردادها مورد استفاده قرار گیرد. تغییر دادن، کاستن یا افزودن مطالبی به آن مجاز نیست. تنها صفحه آخر شرایط عمومی در محل تعیین شده به وسیله نمایندگان مجاز دو طرف امضا و مهر می شود.

۲-۲. در اجرای ماده ۲۳-۲ در دستگاههای اجرایی که تابع هیچ یک از وزارتخانه ها نیستند، مانند سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان تربیت بدنی ایران و دیگر سازمان ها و نهادهایی که اجرای طرح های عمرانی را به عهده دارند، انتخاب هیات سه نفره به منظور بررسی فسخ قرارداد و موافقت با فسخ قرارداد در عهده بالاترین مقام سازمان یا نهاد مربوط در مرکز می باشد.

۳. پیوست ها

۱-۳ شرح موضوع قرارداد با توجه به شرح عملیات موافقتنامه طرح، به نحوی که محدوده خدمات را مشخص نماید در پیوست ۱ درج شود و در صورت لزوم نقشه محدوده موضوع قرارداد به آن ضمیمه گردد.

۲-۳. با توجه به موضوع قرارداد، شرح خدمات قسمتها و مراحل مختلف رشته مربوط که از سوی این سازمان ابلاغ شده است، به عنوان پیوست ۲ الحاق می شود.

۳-۳. نحوه محاسبه حق الزحمه قرارداد به تفکیک قسمت ها و مراحل آن به منظور برآورد اولیه بادرچ شماره و تاریخ بخشنامه های مربوط در پیوست ۳ می آید. به همین ترتیب، تعداد و مبلغ اقساط حق الزحمه با توجه به ماده ۱۶-۱ شرایط عمومی در این پیوست تعیین می گردد.

تبصره: با توجه به مفاد بند ۲۰-۲ شرایط عمومی در مورد حق الزحمه تمدید مدت، برای قراردادهایی که با این شرایط عمومی منعقد می شوند، ضریب ۰/۴ در رابطه ۲ بند ۳-۳-۲ بخشنامه شماره ۴۱۹۰-۵۴-۱۹۹۶۸-۱ مورخ ۱۳۷۰/۱۲/۲۸ به ۰/۵ تغییر داده می یابد و در نتیجه این تغییر، هریک از ضرایب ۰/۴ و ۰/۶ در رابطه ۱ بند ۳-۳-۱ بخشنامه یاد شده معادل ۰/۵ در نظر گرفته می شود.

۴-۳. در پیوست ۵ موارد زیر درج شود:

۱-۴-۳. اطلاعات و مدارکی که علاوه بر موارد تعیین شده در شرایط عمومی کارفرما در نظر دارد در اختیار مشاور قرار دهد.

۲-۴-۳. در موارد خاصی که در مرحله مطالعات، کارفرما در نظر دارد تسهیلات ویژه ای مانند محل اسکان و وسیله نقلیه برای گروه های مطالعاتی در محل انجام خدمات در اختیار مشاور قرار دهد.

یادآوری: نحوه تامین وسیله نقلیه، غذا، مسکن و محل کار برای عوامل مقیم (عوامل کارگاهی) مهندس مشاور، طبق دستورالعمل تعیین حق الزحمه خدمات نظارت کارگاهی مهندسان مشاور می باشد که جزو دستورالعمل پیوست ۳ منظور می گردد.

۳-۴-۳. به جز موارد یادشده و سایر مواردی که در شرایط عمومی به شرایط خصوصی مراجعه شده است، درج هیچ نوع تعهد دیگری در این پیوست که برای دستگاه اجرایی بارمالی اضافه بر قرارداد ایجاد کند مجاز نیست.

۴. سایر

۱-۴. بررسی و تصویب نتایج مطالعات و گزارش های واحدهای خدمات مشاوره باید با دقت و حساسیت بسیار صورت گیرد. در صورت کمبود کارشناس در دستگاه اجرایی، دستگاه های اجرایی می توانند بنا به تشخیص خود، برای کنترل مدارک و گزارش های واحدهای خدمات

مشاوره در مهلت مقرر، از خدمات اشخاص حقیقی و حقوقی ذیصلاح خارج از دستگاه اجرایی و واحدهای خدمات مدیریت طرح استفاده نمایند.

۴-۲. مجموعه موافقتنامه و شرایط عمومی همسان قراردادهای خدمات مشاوره که برای خدمات مطالعات (یا مطالعه و طراحی) و نظارت (یا خدمات مرحله ساخت و تحویل) طرحها و پروژهها تهیه شده است، برای انجام خدمات مطالعات به تنهایی و نظارت به تنهایی نیز کاربرد دارد. در هر صورت، در هر قرارداد، مفاد مربوط به مطالعات یا نظارت از مجموعه یادشده باتوجه به موضوع قرارداد نافذ می‌گردد.

موافقتنامه

موضوع قرارداد: .....
مهندس مشاور: .....

شماره: .....
تاریخ: .....

موافقتنامه

موافقتنامه حاضر، همراه با اسناد و مدارک موضوع ماده ۲ آن، که مجموعه‌ای غیر قابل تفکیک است و از این پس قرارداد نامیده می‌شود، در تاریخ ..... در ..... بین ..... که از این پس کارفرما نامیده می‌شود، از یک سو و واحد خدمات مشاوره ..... به شماره ثبت ..... و کد اقتصادی ..... که از این پس مهندس مشاور نامیده می‌شود، از سوی دیگر، طبق مقررات و شرایطی که در اسناد و مدارک این قرارداد درج شده است، منعقد می‌گردد.

ماده ۱. موضوع قرارداد

موضوع قرارداد، عبارت است از انجام خدمات مشاوره، برای:

.....
.....

که شرح آن در پیوست ۱، تعیین شده است.

ماده ۲. اسناد و مدارک

این قرارداد، شامل اسناد و مدارک زیر است:

۱-۲. موافقتنامه حاضر.

۲-۲. شرایط عمومی.

۳-۲. پیوستها:

پیوست ۱. شرح موضوع قرارداد.

پیوست ۲. شرح خدمات.

پیوست ۳. حقالزحمه، روش محاسبه و نحوه پرداخت آن.

پیوست ۴. برنامه زمانی کلی.

پیوست ۵. شرایط خصوصی.

پیوست ۶. سازمان و اسامی عوامل کلیدی انجام کار

۴-۲. اسناد تکمیلی که حین انجام خدمات، در چارچوب قرارداد و به منظور انجام آن، به

مهندس مشاور ابلاغ شده با بین دو طرف قرارداد، مبادله می‌شود.

۵-۲. مدارک و گزارشهای مصوب.

ماده ۳. مدت

- مدت انجام خدمات قسمتها و مراحل موضوع قرارداد، که شروع و تنفيذ آن طبق ماده ۲ شرایط عمومی قرارداد است، با توجه به برنامه زمانی کلی (پیوست ۴) ، به شرح زیر است:
- الف) .....
- ب) .....
- ج) .....
- مدت‌های یادشده، تابع تغییرات مدت، موضوع ماده ۱۹ شرایط عمومی، خواهد بود.

ماده ۴. حق الزحمه

- ۴-۱. برآورد مبالغ اولیه حق الزحمه قسمتها و مراحل مختلف خدمات، به شرح زیر است:
- الف) .....
- ب) .....
- ج) .....
- ۴-۲. نحوه تعیین و روش پرداخت حق الزحمه، بر اساس ضوابط و بخشنامه‌های مربوط و نیز نحوه محاسبه مبالغ اولیه حق الزحمه، در پیوست ۳ درج شده است.

ماده ۵. تعهدات دو طرف قرارداد

- ۵-۱. مهندس مشاور، متعهد است خدمات خود را طبق اسناد و مدارک قرارداد، در ازای دریافت حق الزحمه انجام دهد و اعلام می‌کند که دارای توان و تشکیلات لازم برای انجام این خدمات است.
- ۵-۲. کارفرما متعهد به انجام وظایفی است که در اسناد و مدارک قرارداد برای او معین شده است، و نیز متعهد می‌شود که در ازای انجام خدمات موضوع قرارداد، حق الزحمه مربوط را طبق اسناد و مدارک قرارداد، به مهندس مشاور پرداخت کند.

ماده ۶. نشانی

- نشانی کارفرما: .....
- نشانی مهندس مشاور: .....
- هر گاه یکی از دو طرف قرارداد نشانی خود را تغییر دهد، باید بانزده (۱۵) روز قبل از تاریخ تغییر، نشانی جدید خود را به طرف دیگر اعلام کند. تا وقتی که نشانی جدید به طرف دیگر اعلام نشده است، مکاتبات به نشانی قبلی ارسال می‌شود و دریافت شده تلقی می‌گردد.

ماده ۷. شمار نسخه‌های قرارداد

این قرارداد در ..... نسخه تنظیم شده و به امضای دو طرف قرارداد رسیده ، یک نسخه از آن به مهندس مشاور ابلاغ شده است و همه نسخه‌های آن، اعتبار یکسان دارند.

نماینده کارفرما

نام و نام خانوادگی

امضا

نماینده مهندس مشاور

نام و نام خانوادگی

مهر و امضا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

2

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

3

شرايط عمومي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

4

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

5

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

6

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

7

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

8

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

9

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

10

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

11

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

12

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

13

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

14

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

15

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

16

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

17

فهرست مطالب

شماره صفحه	شرح
۴	ماده ۱. تعاریف و مفاهیم
۶	ماده ۲. شروع و تنفیذ قرارداد
۶	ماده ۳. حدود خدمات و تغییرات آن
۷	ماده ۴. برنامه زمانی انجام خدمات
۷	ماده ۵. پیشرفت کار
۷	ماده ۶. کارکنان مهندس مشاور
۸	ماده ۷. نمایندگان
۹	ماده ۸. دقت و کوشش
۱۰	ماده ۹. استانداردها، معیارها، مقررات و دستورالعملهای فنی
۱۰	ماده ۱۰. اقدامهای مهندس مشاور که نیاز به تایید کارفرما دارد
۱۰	ماده ۱۱. نحوه تسلیم و تصویب مدارک و گزارشها
۱۱	ماده ۱۲. تسهیلات بر عهده کارفرما
۱۲	ماده ۱۳. خدمات جنبی
۱۳	ماده ۱۴. تضمین حسن انجام کار
۱۳	ماده ۱۵. حق الزحمه
۱۴	ماده ۱۶. نحوه پرداخت حق الزحمه
۱۵	ماده ۱۷. پیش پرداخت

فصلنامه حقوق قراردادها

ماده ۱۸ تا ۳۷

- ماده ۱۸. صورت حساب نهایی و تسویه حساب ۱۵
- ماده ۱۹. تغییرات مدت خدمات و حق الزحمه مربوط ۱۶
- ماده ۲۰. خسارت تاخیر ۱۷
- ماده ۲۱. تعلیق ۱۷
- ماده ۲۲. خاتمه دادن به قرارداد ۱۸
- ماده ۲۳. فسخ قرارداد ۲۰
- ماده ۲۴. حل اختلاف ۲۱
- ماده ۲۵. مالیات، بیمه و سایر حقوق و عوارض قانونی ۲۲
- ماده ۲۶. مسئولیت مهندس مشاور ۲۲
- ماده ۲۷. ممنوعیت قانونی ۲۳
- ماده ۲۸. حوادث قهری ۲۴
- ماده ۲۹. انتقال به غیر ۲۴
- ماده ۳۰. اشخاص و یا قراردادهای ثالث ۲۴
- ماده ۳۱. دسترسی به محل ۲۵
- ماده ۳۲. رعایت مقررات ایمنی ۲۵
- ماده ۳۳. کارآموزی ۲۵
- ماده ۳۴. مالکیت اسناد ۲۵
- ماده ۳۵. ابلاغها ۲۶
- ماده ۳۶. زبان قرارداد ۲۶
- ماده ۳۷. قانون حاکم بر قرارداد ۲۶

شرایط عمومی

ماده ۱. تعاریف و مفاهیم

۱-۱. قرارداد

مجموعه اسناد و مدارک غیرقابل تفکیک به شرح ماده ۲ موافقتنامه است، که برای انجام خدمات موضوع قرارداد، بین دو طرف مبادله می‌شود.

۲-۱. موافقتنامه

سندی است که در آن مشخصات اصلی قرارداد، مانند مشخصات دوطرف، موضوع، مدت، حق الزحمه و تعهدات دوطرف بیان شده است و باید به امضای هر دو برسد.

۳-۱. شرایط عمومی

مفاد همین متن است که مقررات و شرایط عمومی حاکم بر قرارداد را تعیین می‌کند.

۴-۱. شرایط خصوصی

شرایط خصوصی، شرایط ویژه ای است که به منظور تکمیل شرایط عمومی، با توجه به وضعیت و ماهیت موضوع قرارداد تنظیم می‌شود. موارد درج شده در شرایط خصوصی، هیچ گاه نمی‌تواند مواد شرایط عمومی را نقض کند، یا تعهدات مالی کارفرما را افزایش دهد.

۵-۱. کارفرما

شخصیتی حقوقی است که قرارداد را امضا می‌کند و انجام خدمات موضوع قرارداد را به مهندس مشاور واگذار می‌نماید. جانشینان قانونی و نمایندگان مجاز کارفرما، در حکم کارفرما هستند.

۶-۱. مدیر طرح

شخصیتی حقوقی است که تمام یا بخشی از اختیاراتی قابل واگذاری کارفرما، با عنوان مدیریت طرح، به وی واگذار می‌شود.

۷-۱. مهندس مشاور

طرف دیگر امضا کننده قرارداد است، که انجام خدمات موضوع قرارداد را تعهد می‌کند. جانشینان قانونی و نمایندگان مجاز مهندس مشاور، در حکم مهندس مشاور هستند.

۸-۱. خدمات

عبارت از فعالیتهای و اقدامهایی است که در اجرای موضوع قرارداد، از سوی مهندس مشاور تعهد شده است.

۹-۱. مرحله، قسمت

مرحله، بخش تفکیک شده‌ای از شرح خدمات است که تحت این عنوان، با مدت و حق الزحمه معین، در قرارداد مشخص شده است. در صورت لزوم، هر مرحله می‌تواند به چند قسمت جداگانه با حق الزحمه مشخص، طبق شرح خدمات تقسیم شود.

۱۰-۱. مدارک و گزارشها

متون، مستندات، نقشه‌ها، دستورالعمل‌ها، مشخصات فنی، کتایفه‌های محاسبات فنی، برآورد مقادیر، قیمت‌ها و نظایر آن هستند که در انجام خدمات موضوع قرارداد، برحسب مورد از سوی مهندس مشاور تهیه می‌شوند.

۱۱-۱. برنامه زمانی کلی

برنامه‌ای است که تاریخ شروع و خاتمه انجام بخشهای مختلف خدمات هر قسمت یا مرحله از قرارداد را بر حسب ماه نشان می‌دهد و در اسناد و مدارک قرارداد درج می‌شود.

۱۲-۱. برنامه زمانی تفصیلی

برنامه‌ای است که تاریخ شروع و خاتمه هر یک از فعالیتهای درج شده در شرح خدمات را به تفصیل و در چارچوب برنامه زمانی کلی در هر قسمت یا مرحله نشان می‌دهد.

۱۳-۱. مدت اولیه

مدت اولیه هر قسمت یا مرحله، مدت درج شده در ماده ۳ موافقتنامه، برای آن قسمت یا مرحله است.

۱۴-۱. متوسط حق الزحمه ماهانه

متوسط حق الزحمه ماهانه هر قسمت یا مرحله، عبارت از حاصل تقسیم مبلغ برآورد اولیه حق الزحمه آن قسمت یا مرحله، بر مدت اولیه مربوط است.

۱۵-۱. روز، ماه، تاریخها، مفرد و جمع، عنوانها

۱-۱۵-۱. روز و ماه بر اساس تقویم شمسی، و تاریخها طبق تقویم رسمی کشور است.

۲-۱۵-۱. هر جا که معنای عبارت ایجاب کند، کلمات مفرد معنای جمع و کلمات جمع معنای مفرد دارند.

۳-۱۵-۱. عنوانهای به کار رفته در موافقتنامه با شرایط عمومی و دیگر قسمتهای اسناد و مدارک قرارداد، تنها به منظور راهنمایی و آگاهی از مفاد اسناد و مدارک است و نمی‌توان در تفسیر اسناد و مدارک قرارداد، از آنها استفاده کرد.

۴-۱۵-۱. اصطلاحاتی که در این ماده نیامده است، طبق قانون برنامه و بودجه و ضوابط آن تعریف می‌شود.

ماده ۲. شروع و تنفیذ قرارداد

- ۱-۲. این قرارداد از تاریخ مبادله آن (ابلاغ از سوی کارفرما) نافذ است.
- ۲-۲. شروع اولین قسمت یا مرحله، پس از ابلاغ قرارداد از سوی کارفرما و دریافت پیش‌پرداخت است و تاریخ شروع هر یک از قسمت‌ها و مراحل بعدی، از تاریخ ابلاغ انجام قسمت یا مرحله مربوط توسط کارفرماست.
- ۳-۲. با تصویب مدارک و گزارشهای هر قسمت یا مرحله، در صورتی که کارفرما مصمم به انجام قسمت یا مرحله بعد باشد، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تصویب مدارک و گزارشها، انجام آن را به مهندس مشاور ابلاغ می‌کند و یا مراتب انصراف خود را از ادامه قرارداد اعلام می‌نماید. در صورتی که مرحله بعدی خدمات مرحله ساخت و تحویل باشد، مدت یادشده سه ماه خواهد بود.
- ۴-۲. در صورت عدم ابلاغ هر قسمت یا مرحله از کار توسط کارفرما، ظرف مهتهای یادشده، مهندس مشاور می‌تواند خاتمه قرارداد را طبق بند ۲۲-۹-۱، در خواست نماید.

ماده ۳. حدود خدمات و تغییرات آن

- ۱-۳. کارفرما می‌تواند حین انجام کار، خدمات مهندس مشاور را در حد متعارف و در چارچوب موضوع قرارداد، با رعایت مفاد بند ۳-۲، تغییر، افزایش یا کاهش دهد.
- ۱-۱-۳. در صورتی که به کار بستن نظر کارفرما در حین انجام خدمات یا هنگام بررسی مدارک و گزارشهای مهندس مشاور، موجب تغییر مصوبات قبلی و انجام خدمات اضافی شود، مهندس مشاور موظف است با رعایت مفاد بند ۳-۲، خدمات اضافی را انجام دهد.
- ۲-۱-۳. مهندس مشاور، می‌تواند در صورت لزوم تغییرات در شرح وظایف و یا حدود خدمات در بخشهای پایان‌یافته را، با ذکر دلایل و جزئیات و با رعایت مفاد بند ۳-۲، به کارفرما پیشنهاد کند.
- ۲-۳. هرگاه طبق بند های یاد شده تغییراتی در حدود خدمات موضوع قرارداد ضرورت یابد، در هر مورد مهندس مشاور مدت و حق‌الزحمه انجام تغییرات را به کارفرما گزارش می‌کند. کارفرما، حداکثر ظرف مدت ده (۱۰) روز با بررسی گزارش، در مورد مدت و حق‌الزحمه انجام تغییرات، با مهندس مشاور مذاکره و توافق می‌کند. پس از توافق، کارفرما تغییرات را ابلاغ می‌نماید.

۳-۳. خدمات مربوط به اصلاح مدارک و گزارشهای مهندس مشاور، که ناشی از نقص انجام خدمات موضوع قرارداد باشد، مشمول خدمات اضافی بندهای ۱-۳ و ۲-۳ نیست و هزینه آنها از سوی مهندس مشاور پرداخت می‌شود.

۳-۴. در مواردی که انجام خدمات موضوع قرارداد، با طرح یا طرحهای دیگری ارتباط داشته باشد، مهندس مشاور موظف است اطلاعات و مدارک فنی آن را طبق برنامه‌ای که با مهندس مشاور و یا سازمانهای دیگر تنظیم می‌شود، از کارفرما دریافت کند و در انجام خدمات خود منظور نماید، تا بین کارهای مختلف طرحهای یاد شده، هماهنگی ایجاد شود.

ماده ۴. برنامه زمانی انجام خدمات

۴-۱. برنامه زمانی کلی انجام خدمات، در پیوست ۴ آمده است.

۴-۲. پس از ابلاغ قرارداد، در صورتی که در پیوست ۴ مدتی تعیین نشده باشد، برنامه زمانی تفصیلی هر قسمت یا مرحله در چارچوب برنامه زمانی کلی، تا یک هشتم مدت آن قسمت یا مرحله، یا یک ماه، هر کدام کمتر است، از سوی مهندس مشاور تهیه و برای کارفرما ارسال می‌شود. کارفرما، تا پانزده (۱۵) روز پس از دریافت برنامه زمانی تفصیلی، نظر خود را درباره تصویب و یا اصلاح آن اعلام می‌کند. هرگونه تغییر در برنامه زمانی تفصیلی، با توافق دو طرف مجاز خواهد بود.

ماده ۵. پیشرفت کار

مهندس مشاور، در پایان هر ماه و یا زمانهای تعیین شده در برنامه زمانی تفصیلی، گزارش پیشرفت خدمات موضوع قرارداد را در دو نسخه، به کارفرما تسلیم می‌کند. در این گزارش، میزان کارهای انجام شده، تأخیر، و علل آنها، راه حل‌های لازم برای رفع موانع و مشکلات کار پیشنهاد می‌شود و کارفرما تا ده (۱۰) روز، نظر خود را نسبت به گزارش یاد شده اعلام می‌کند، در غیر این صورت، مفاد گزارش، تأیید شده تلقی می‌گردد.

ماده ۶. کارکنان مهندس مشاور

۶-۱. همه کسانی که به منظور اجرای خدمات موضوع قرارداد، به صورت دائم یا موقت، به هزینه مهندس مشاور و برای او خدماتی را انجام می‌دهند، کارکنان مهندس مشاور شناخته می‌شوند و مسئولیت عملکرد آنها در مورد خدمات موضوع قرارداد، به عهده مهندس مشاور است.

- ۲-۶. قبل از شروع کار، مهندس مشاور موظف است سازمان اجرایی و فهرست اسامی افراد کلیدی را که فاقد سوابق سوء حرفه‌ای باشند، برای انجام خدمات موضوع قرارداد، مطابق پیوست ۶، به همراه وظایف، تخصص و میزان فعالیت هر یک، برای کارفرما ارسال کند.
- ۳-۶. مهندس مشاور، باید به منظور اجرای مراحل مختلف این قرارداد در دفاتر و کارگاههای خود، به شمار کافی کارکنان صلاحیت دار داشته باشد.
- ۴-۶. در صورتی که انجام خدمات موضوع قرارداد، مستلزم استفاده از خدمات اتباع خارجی باشد، مهندس مشاور در استفاده از خدمات آنها، قوانین و مقررات ناظر بر کار اتباع خارجی در ایران را رعایت می‌کند و اسناد مربوط به مجوز اقامت و کار آنها را به کارفرما تسلیم می‌نماید.
- ۵-۶. مهندس مشاور، نمی‌تواند کارکنان شاغل کارفرما، مدیر طرح و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور را، بدون کسب مجوز قبلی از دستگاه مربوط، برای انجام خدمات موضوع این قرارداد، به کار گیرد.
- ۶-۶. به کارگیری کارکنان شاغل مهندس مشاور از سوی کارفرما و مدیر طرح، برای انجام خدمات موضوع این قرارداد، ممنوع است.

ماده ۷. نمایندگان

۱-۷. نمایندگان کارفرما

- ۱-۱-۷. کارفرما پس از مبادله قرارداد، نماینده یا نمایندگان خود را با تعیین حدود اختیارات، به مهندس مشاور معرفی می‌کند.
- ۲-۱-۷. دستورها و مدارکی که به وسیله نماینده کارفرما، در محدوده اختیارات تفویض شده به وی، به مهندس مشاور ابلاغ می‌شود، در حکم ابلاغ کارفرماست، بدیهی است با تغییر نماینده کارفرما، دستورهای ابلاغ شده و یا مدارک امضا شده به وسیله نماینده قبلی، معتبر است.
- ۳-۱-۷. کارفرما می‌تواند تمام یا بخشی از اختیارات قابل واگذاری خود را در رابطه با این قرارداد، به واحد خدمات مدیریت طرح واگذار نماید در این صورت، آن واحد با تعیین حدود اختیارات، به مهندس مشاور معرفی می‌شود و تصمیم‌گیری‌های وی در امور واگذار شده، در حکم تصمیمهای کارفرماست.

۲-۷. نمایندگان مهندس مشاور

۲-۷-۱. پس از مبادله قرارداد، مهندس مشاور نماینده یا نمایندگان خود را با ذکر حدود اختیارات، به کارفرما معرفی می‌کند.

۲-۷-۲. در صورتی که خدمات موضوع قرارداد، مشتمل بر خدمات مرحله ساخت و تحویل کار باشد، مهندس مشاور در هر یک از کارگاههای تحت نظارت خود، باید یک نفر مهندس ناظر به عنوان نماینده و مسؤول، تعیین کند. و به کارفرما و دیگر طرفهای قراردادی کارفرما در این کار، معرفی نماید.

۲-۷-۳. مهندس مشاور، موظف است در غیاب مهندس ناظر، جایگزین وی در کارگاه را به کارفرما و طرفهای قرارداد معرفی کند.

ماده ۸. دقت و کوشش

۸-۱. مهندس مشاور، باید خدمات موضوع این قرارداد را منطبق با اصول فنی و مهندسی و براساس استانداردهای تخصصی و حرفه‌ای و با رعایت ملاحظات مالی و اقتصادی، طبق دستورالعمل‌های مربوط و با به کارگیری حداکثر مهارت و دقت، به وسیله کارکنانی که واحد صلاحیت تخصصی و حرفه‌ای لازم هستند، انجام دهد و در مواردی که اظهارنظر و صلاحدید به او واگذار شده است، منصفانه و بی‌طرفانه عمل کند.

۸-۲. مهندس مشاور، موظف است در مطالعات خود، گزینه‌ها و راه‌حل‌های ممکن را بررسی و مناسب‌ترین آنها را پیشنهاد کند. هم چنین، باید مدارک و گزارشهای هر قسمت با مرحله را به ترتیبی تهیه کند، که در ادامه خدمات، در حد امکان نیاز به تغییر مصوبات قبلی نباشد.

۸-۳. مهندس مشاور، باید عملیات اجرایی را به نحوی نظارت و کنترل نماید، که کارها طبق نقشه‌ها و مشخصات فنی ضمیمه قرارداد، توسط پیمانکاران و عوامل اجرایی انجام شود و با راهنماییهای به موقع و مقتضی به پیمانکاران و یا سازندگان، از تأخیر در اجرای تعهدات و عملیات جلوگیری نماید و طبق شرح خدمات، در تصمیماتی که در اسناد و مدارک قرارداد با پیمانکار یا سازنده، برعهده مهندس مشاور گذاشته شده است، به موقع اقدام کند.

۸-۴. مسؤولیت نظارت بر حسن اجرای عملیات، برعهده مهندس مشاور است. از این رو، مهندس مشاور نسبت به صدور دستور برای انجام آزمایشها، با هدف اطمینان از کیفیت مصالح و مواد پیش از اجرا و هنگام به کارگیری آنها، و نیز با بازدید مستمر از عملیات ساخت و کیفیت عملیات اجرایی و تطبیق آنها با مشخصات و استانداردهای فنی و نقشه‌های اجرایی، اقدام می‌کند. هم چنین، مهندس مشاور، باید با کنترل مستمر از مصرف احتمالی مواد و مصالح غیراستاندارد و اجرای کارهای مغایر مشخصات فنی، جلوگیری کند.

ماده ۹. استانداردها، معیارها، مقررات و دستورالعمل‌های فنی

۹-۱. سیستم اندازه‌گیری آحاد در تمامی اسناد و مدارک فنی طرح، متریک خواهد بود؛ مگر آن که بنا به ضرورت، سیستم اندازه‌گیری دیگری در پیوست ۵ تعیین شده باشد و یا به هنگام اجرای کار، درباره آن توافق شود.

۹-۲. مهندس مشاور، باید در انجام خدمات و تهیه و تنظیم مدارک و گزارشها، از معیارها و ضوابط فنی و دستورالعمل‌های سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و سایر استانداردهای معتبر، استفاده کند و در صورت موجود نبودن این‌گونه ضوابط و معیارها، از معیارها و ضوابط معتبری که در پیوست ۵ تعیین شده و یا بعداً توافق می‌شود، استفاده کند.

۹-۳. مهندس مشاور، موظف است در اجرای وظایف در چارچوب شرح خدمات پیوست ۲، همه ابلاغها، دستورکارها و اقدامهای خود را در رابطه با پیمانکار یا سازنده یا دیگر طرفهای قرارداد، با رعایت اسناد و مدارک قراردادی آنها و طبق ضوابط و دستورالعمل‌های مربوط، انجام دهد.

ماده ۱۰. اقدامهای مهندس مشاور که نیاز به تأیید کارفرما دارد

هرگاه مهندس مشاور به هنگام انجام کار، برای تعیین نحوه ادامه کار، جلسه یا جلسه‌های هماهنگی را به منظور اخذ تصمیمهای راهبردی ضروری بداند، موظف است موضوع را طی گزارش توجیهی، برای کارفرما بفرستد. کارفرما، تا پانزده روز از تاریخ دریافت گزارش، نسبت به تشکیل جلسه اقدام می‌کند و تصمیمها را در صورت جلسه‌ای تنظیم و بی‌درنگ به مهندس مشاور ابلاغ می‌نماید. هرگاه کارفرما در مهلت تعیین شده نسبت به تشکیل جلسه و ابلاغ تصمیمها اقدام نکند، مهندس مشاور خود تصمیم‌گیری نموده و نتیجه را به کارفرما اعلام می‌کند.

ماده ۱۱. نحوه تسلیم و تصویب مدارک و گزارشها

۱۱-۱. مهندس مشاور، مدارک و گزارشهای مطالعات هر قسمت یا مرحله را در پایان مدت مربوط و یا مقاطعی که در برنامه زمانی تفصیلی پیش‌بینی شده است، ابتدا در دو نسخه همراه با نسخه‌ای به صورت نرم‌افزاری به کارفرما تسلیم می‌کند. کارفرما پس از دریافت مدارک و گزارشهای یاد شده، ظرف مدت یک ماه یا مدت پیش‌بینی شده در برنامه زمانی تفصیلی، آنها را بررسی و نظر صریح و روشن خود را با درج موارد، در یک بوبت اعلام می‌کند.

- ۲-۱۱. در صورتی که کارفرما مدارک و گزارشها را تأیید کند، مهندس مشاور مدارک و گزارشهای تأیید شده را در دو نسخه به همراه نسخه نرم‌افزاری و راهنمای مکتوب آن و نیز خلاصه گزارشها، به کارفرما تسلیم می‌کند تا کارفرما آنها را ابلاغ نماید. در صورت اعلام نظر اصلاحی از سوی کارفرما نسبت به مدارک و گزارشها، مهندس مشاور موظف است ظرف مدت یک ماه یا ده درصد مدت قسمت یا مرحله، هر کدام که بیشتر باشد، براساس نظر کارفرما آنها را اصلاح و مدارک را در چهار نسخه همراه با نسخه ای به صورت نرم‌افزاری تهیه و به همراه خلاصه گزارشها به کارفرما تسلیم نماید، تا کارفرما آنها را تصویب و ابلاغ کند. تجاوز از این مدت، مشمول کاهش حق‌الزحمه درج شده در قرارداد است، مگر اینکه کارفرما با افزایش مدت، قبلاً موافقت کرده باشد.
- ۳-۱۱. در مواردی که نظر اصلاحی اعلام شده از سوی کارفرما منطبق با نظر مهندس مشاور نباشد، مهندس مشاور با ارسال گزارش توجیهی، دلایل خود را برای بررسی مجدد به کارفرما اعلام می‌کند. چنانچه کارفرما هم چنان بر نظریات اعلام شده خود اصرار داشته باشد، مهندس مشاور موظف به اصلاح مدارک و گزارشهای خود، بر اساس نظر کارفرما خواهد بود. مسئولیت این نوع تصمیم‌گیریها، بر عهده مهندس مشاور نیست.
- ۴-۱۱. در صورتی که کارفرما ظرف مدت تعیین شده نظر خود را در مورد مدارک و گزارشهای مهندس مشاور اعلام نکند، مهندس مشاور نظر کارفرما را استعلام می‌نماید و چنانچه تا پانزده روز از تاریخ دریافت استعلام، هم چنان نظری از سوی کارفرما اعلام نشود، گزارشها و مدارک ارسالی، تصویب شده تلقی می‌گردد.
- ۵-۱۱. کارفرما، یک نسخه از مدارک و گزارشهای مصوب هر قسمت یا مرحله را با مهر 'تصویب شد'، به مهندس مشاور ابلاغ می‌کند.
- ۶-۱۱. مدارک و گزارشهای تصویب شده، مبنای کارهای بعدی است و مهندس مشاور حق‌الزحمه مربوط را بر اساس قرارداد دریافت می‌کند.
- ۷-۱۱. مهندس مشاور، باید به پیوست هر یک از گزارشها، چکیده‌ای از کار آن قسمت یا مرحله را تهیه و به کارفرما تسلیم کند. هم چنین، پس از تحویل موقت کار، گزارشی شامل تاریخچه کارهای انجام شده در مرحله ساخت، به کارفرما تسلیم می‌کند.

ماده ۱۲. تسهیلات برعهده کارفرما

کارفرما تدابیر و مساعدتهای لازم را برای تسهیل کار مهندس مشاور در مورد خدمات موضوع قرارداد، به ویژه در موارد زیر، براساس درخواست مهندس مشاور، فراهم می‌کند:

- ۱-۱۲. در اختیار قرار دادن اطلاعات مربوط، طبق مندرجات شرایط خصوصی و به صورت رایگان.
- ۲-۱۲. مجوز ورود کارکنان مهندس مشاور به مناطق ممنوع، در رابطه با طرح.
- ۳-۱۲. روادید ورود و مجوز خروج و پروانه اقامت و مجوز کار کارکنان خارجی مورد نیاز و همچنین، اخذ گذرنامه و روادید برای کارشناسان ایرانی.
- ۴-۱۲. ارتباط و تشریک مساعی با وزارتخانه‌ها، سازمانها و سایر موسسات.
- ۵-۱۲. ترتیب امور مربوط به تهیه لوازم و وسایلی که تهیه و توزیع آن در انحصار دولت باشد.
- ۶-۱۲. ترتیب امور مربوط به تهیه، ورود و ترخیص لوازم، وسایل، کتب، نشریات، نرم‌افزارها و اقلامی از این قبل، که تهیه آن در داخل کشور مقدور نباشد.
- ۷-۱۲. تسهیلات ویژه‌ای که طبق پیوست ۵ قرارداد، باید توسط کارفرما در اختیار مهندس مشاور قرار گیرد.
- تمام هزینه‌های اقدامهای موضوع بندهای ۱۲-۳ تا ۱۲-۶، بر عهده مهندس مشاور است.

ماده ۱۳. خدمات جنبی

- ۱-۱۳. خدمات جنبی، مانند تهیه نقشه‌های توپوگرافی، زمین شناسی، کاداستر، عکسهای هوایی و تصاویر ماهواره‌ای، همچنین، انجام آزمایشهای ژئوتکنیک و مقاومت مصالح، ژئوفیزیک، اطلاعات و آمار هواشناسی و هیدرولوژی، آبنگاری، مدل هیدرولیکی، خاکشناسی و کارهایی مانند اینها، که اصولاً جزو خدمات موضوع قرارداد نیست، طبق ضوابط قراردادهای مربوط، توسط مهندسان مشاور صاحب صلاحیت، بر اساس ضوابط، به هزینه و از سوی کارفرما انجام می‌شود. در این صورت، تعیین شرح خدمات جنبی مورد نیاز و اطلاعات و مشخصات فنی ضروری هر یک و اعلام آنها، همراه با جدول زمانی ارائه اطلاعات موردنیاز و نیز تطبیق نتایج حاصل، با نیازهای طرح، بر عهده مهندس مشاور خواهد بود.
- ۲-۱۳. اگر کارفرما بخواهد در تنظیم مدارک قرارداد، بررسی و اظهار نظر در مورد گزارشها و نظارت بر خدمات جنبی، از خدمات مهندس مشاور استفاده کند، مهندس مشاور موظف است که افراد دارای صلاحیت را برای انجام این خدمات، به شمار لازم به خدمت فراخواند. میزان خدمات اضافی و حق الزحمه مربوط به آن، طبق ضوابط مندرج در بند ۲-۳ خواهد بود.

تبصره: نظارت و تصویب عملیات نقشه برداری، مانند تهیه نقشه های توپوگرافی، عکسهای هوایی و آبنگاری، به عهده سازمان نقشه برداری کشور است.

۱۳-۳. در صورتی که مهندس مشاور گزارش نتایج کارهای جنبی را که توسط واحدهای دیگری تهیه شده است صحیح نداند و به نتایج آن معترض باشد، باید نظر خود را با ذکر دلیل و به موقع، برای تصمیم گیری به کارفرما اعلام کند. چنانچه کارفرما گزارشهای یادشده را تایید نماید، مهندس مشاور موظف به استفاده از نتایج آنها در مطالعات مربوط خواهد بود و مسؤلیت این نوع تصمیم گیری ها برعهده مهندس مشاور نیست.

ماده ۱۴. تضمین حسن انجام کار

۱۴-۱. برای حصول اطمینان از حسن انجام کار، ده درصد از هر پرداخت مهندس مشاور، به عنوان تضمین حسن انجام کار، کسر و نزد کارفرما نگهداری می شود.

۱۴-۲. در صورت فسخ قرارداد، طبق ماده ۲۳، تضمین حسن انجام کار به نفع کارفرما ضبط می شود.

۱۴-۳. تضمین مربوط به هر قسمت یا مرحله از خدمات مطالعه و طراحی، باید پس از تصویب مدارک و گزارشهای آن و در زمان نسوبه حساب نهایی، طبق ماده ۱۸ آزاد شود. نیمی از مبلغ تضمین حسن انجام کار در مرحله ساخت، پس از تحویل موقت کار، و بقیه آن پس از تحویل قطعی کار، آزاد می شود.

در صورتی که کارفرما تا قبل از پایان قرارداد، قسمتهایی از عملیات اجرا شده را تحویل موقت یا قطعی گیرد، وجه الضمان دریافتی، به تناسب کاهش می یابد. کسور حسن انجام کار، به ازای دریافت سفته یا هرگونه تضمین معتبر دیگر بازگردانده می شود.

ماده ۱۵. حق الزحمه

۱۵-۱. حق الزحمه مهندس مشاور برای انجام خدمات قسمتها یا مراحل مختلف موضوع قرارداد، که بر اساس ضوابط و دستورالعمل های مربوط، طبق پیوست ۳ تعیین شده است، از سوی کارفرما و با رعایت مفاد قرارداد، پرداخت می شود.

ماده ۱۶. نحوه پرداخت حق الزحمه

- ۱-۱۶. هشتاد و پنج درصد حق الزحمه هر قسمت با مرحله از مطالعات در طول انجام خدمات و تا زمان تسلیم مدارک و گزارشهای آن قسمت یا مرحله، به صورت اقساط بر اساس پیشرفت کار، طبق برنامه زمانی که در پیوست ۳ تعیین و توافق شده است، به صورت علی الحساب پرداخت می شود.
- ۲-۱۶. قسط آخر یا باقیمانده حق الزحمه هر قسمت یا مرحله از مطالعات، پس از تصویب مدارک و گزارش مربوط، طبق ماده ۱۸ پرداخت می شود.
- ۳-۱۶. نحوه پرداخت حق الزحمه مرحله ساخت و تحویل کار، بر اساس دستورالعمل های مربوط است که در پیوست ۳ تعیین شده است.
- ۴-۱۶. زمان پرداخت حق الزحمه خدمات اضافی، موضوع بند ۳-۲، برحسب مورد، به تناسب پیشرفت کار و با توافق دوطرف تعیین می شود.
- ۵-۱۶. هر یک از اقساط حق الزحمه، طی صورت حسابی که توسط مهندس مشاور تهیه و تسلیم کارفرما می شود، پس از رسیدگی از سوی کارفرما پرداخت می شود.
- ۶-۱۶. کارفرما موظف است ظرف مدت پانزده روز پس از دریافت صورت حساب، آن را مورد بررسی قرار دهد و پس از کسر کسور قانونی و قراردادی، ضمن ارسال یک نسخه از صورت حساب تأیید شده همراه با مستندات مربوط برای مهندس مشاور، حق الزحمه را پرداخت کند.
- ۷-۱۶. هرگاه مهندس مشاور به اصلاحات اعمال شده از سوی کارفرما در مورد صورت حساب معترض باشد، اعتراض خود را با ذکر دلیل و ارائه مستندات، حداکثر ظرف مدت پانزده روز از تاریخ دریافت صورت حساب اصلاح شده، به کارفرما اعلام می کند تا مورد رسیدگی قرار گیرد. هرگاه کارفرما هم چنان بر اعمال اصلاحات اعلام شده، اصرار داشته باشد، باید نسبت به پرداخت آنچه مورد قبول اوست، اقدام کند. در این حالت، مهندس مشاور می تواند نسبت به مبلغ مازاد مورد نظر خود، از طریق ماده ۲۴ اقدام کند و در صورت محق بودن، اصل مبلغ را به علاوه خسارت تأخیر تادیه، طبق بند ۱۶-۸، دریافت کند.
- ۸-۱۶. در صورتی که کارفرما در پرداخت تمام یا بخشی از هر یک از صورت حساب های تأیید شده بیش از یک ماه از تاریخ دریافت آن تأخیر کند، برای جبران خسارت مازاد بریک ماه، اضافه بر اصل مبلغ تأخیر شده، مبلغی معادل حاصل ضرب نرخ سود سپرده سرمایه گذاری بلندمدت پنج ساله (مورد عمل در بانکهای کشور) در مبلغی که پرداخت آن به تأخیر افتاده،

به مهندس مشاور پرداخت می‌کند، حداکثر زمان مشمول پرداخت این خسارت، سه ماه است.

ماده ۱۷. پیش‌پرداخت

۱-۱۷. به درخواست مهندس مشاور، کارفرما بیست درصد از مبلغ اولیه حق‌الزحمه هر مرحله از خدمات موضوع قرارداد را به عنوان پیش‌پرداخت، پس از ابلاغ همان مرحله، بدون کسر کسور قانونی در مقابل سفته یا هرگونه تضمین معتبر دیگر، به مهندس مشاور پرداخت می‌کند. مقدار این پیش‌پرداخت، برای خدمات مرحله ساخت و تحویل ده درصد مبلغ اولیه حق‌الزحمه این مرحله است. این مبلغ، هنگام پرداخت حق‌الزحمه هر قسمت یا مرحله به تناسب کسر و تضمین مهندس مشاور به همان نسبت آزاد می‌شود.

۲-۱۷. در صورت حانیه و با فسخ قرارداد، هرگاه در تسویه حساب نهایی، مهندس مشاور بابت پیش‌پرداخت‌ها به کارفرما بدهکار باشد، موظف است مبالغ بدهکاری را پرداخت کند و کارفرما از طریق قانونی، نسبت به دریافت مطالبات خود از محل سپرده‌ها، تضمین‌ها و مطالبات مهندس مشاور، با اخذ هزینه‌های مربوط، اقدام می‌نماید.

ماده ۱۸. صورت حساب نهایی و تسویه حساب

۱-۱۸. صورت حساب نهایی خدمات هر قسمت یا مرحله از مراحل مطالعاتی، پس از تصویب مدارک و گزارشهای آن و صورت حساب نهایی هر قسمت از خدمات مرحله ساخت، پس از پایان یافتن خدمات آن، از سوی مهندس مشاور تهیه و به منظور تأیید برای کارفرما ارسال می‌شود. این صورت حساب، شامل حق‌الزحمه آن قسمت یا مرحله و مبالغی که بر اساس مواد قرارداد به آن اضافه یا از آن کسر می‌شود، کسور قانونی، پرداخت‌های قبلی یا علی‌الحساب، حق‌الزحمه افزایش یا کاهش خدمات، هزینه‌های تضویل و تعلیق، خسارت و نتایج ناشی از دعاوی رسیدگی و قطعی شده و نظایر آن است. صورت حساب نهایی که به ترتیب یاد شده تنظیم می‌شود، طرف مدت پانزده روز از تاریخ دریافت بوسیله کارفرما رسیدگی و تأیید می‌شود.

تبصره: در صورتی که حق‌الزحمه طبق دستورالعمل‌های مربوط، به صورت درصدی از برآورد هزینه اجرای کار محاسبه شده باشد، مبلغ برآورد مصوب هر قسمت یا مرحله مطالعاتی، مبنای تسویه حساب قطعی حق‌الزحمه این قسمت یا مرحله مربوط بوده و هزینه تمام شده عملیات مبنای تسویه حساب قطعی حق‌الزحمه خدمات مرحله ساخت و تحویل است.

- ۲-۱۸. در صورتی که صورت حساب یاد شده نیاز به اصلاح داشته باشد، کارفرما اصلاحات موردنظر خود را در جلسه‌ای که طی مدت یاد شده با مهندس مشاور تشکیل می‌دهد. مطرح نموده و نتیجه را با مشاور توافق می‌کند.
- ۳-۱۸. صورت حساب توافق شده برسیله دو طرف قطعی بوده. اعتراض نسبت به آن وارد نیست و مبنای تسویه حساب نهایی مشاور قرار می‌گیرد. در این حالت برحسب مورد به شرح بندهای زیر عمل خواهد شد و گرنه طبق مفاد ۱۶-۷ عمل می‌شود.
- ۴-۱۸. هرگاه مهندس مشاور بر اساس صورت حساب نهایی بستانکار شناخته شود، تضمین حسن انجام کار او بی‌درنگ طبق ماده ۱۴ آزاد و مطالبات وی حداکثر ظرف مدت پانزده (۱۵) روز پس از تأیید صورت حساب نهایی، پرداخت می‌گردد.
- ۵-۱۸. هرگاه مهندس مشاور بر اساس صورت حساب نهایی بدهکار شود، ظرف مدت پانزده (۱۵) روز از تاریخ تأیید صورت حساب، بدهی خود را به کارفرما می‌پردازد. در این صورت، بی‌درنگ تضمین حسن انجام کار او آزاد می‌شود و هرگاه از این پرداخت خودداری کند، کارفرما حق دارد از محل سپرده‌ها، تضمینها و مطالبات مهندس مشاور، طلب خود را دریافت کرده و سپس باقیمانده مبلغ تضمین حسن انجام کار او را آزاد نماید و اگر مبالغ یاد شده برای وصول مطالبات کافی نباشد، طبق قوانین جاری کشور، مطالبات خود را از سایر داراییهای او وصول کند.

ماده ۱۹. تغییرات مدت خدمات و حق الزحمه مربوط

مدت قرارداد، در صورت پیش آمدن هر یک از موارد زیر، می‌تواند با پیشنهاد هر کدام از دو طرف، تغییر یابد. در چنین مواردی، مهندس مشاور باید با توجه به مفاد ماده مربوط، تغییرات لازم در مدت و مبلغ حق الزحمه، براساس مبنای قرارداد، و تاثیر آن روی خدمات انجام شده و برنامه زمانی، و نیز پیامدهای مالی آن را تعیین نموده و طی گزارشی به کارفرما اعلام کند. کارفرما، حداکثر پانزده (۱۵) روز پس از دریافت گزارش، نظر خود را اعلام خواهد کرد. نتایج طی صورت جلسه‌ای تنظیم و ملاک عمل قرار می‌گیرد.

تغییر مدت هر قسمت یا مرحله، براساس کتترلهایی که حین انجام کار صورت می‌گیرد، در پایان خدمات آن قسمت یا مرحله (یا در حالت فسخ یا خاتمه قرارداد در زمان بررسی)، مورد بررسی نهایی قرار گرفته و درباره کاهش یا تمدید مدت و میزان تاخیرهای مجاز و غیر مجاز، توافق به عمل می‌آید و نتیجه صورت مجلس می‌گردد.

در صورت عدم توافق دوطرف در مورد تعیین میزان انواع تاخیرها، موضوع بنا به درخواست هر یک از دوطرف، طبق ماده ۲۴، رسیدگی می شود.

۱۹-۱. تغییر حدود خدمات.

۱۹-۲. بروز تأخیر به عللی خارج از قصور مهندس مشاور.

۱۹-۳. وقوع حوادث فهریه و بروز شرایط اضطراری.

۱۹-۴. تعلیق کارها از طرف کارفرما.

۱۹-۵. تأخیر غیرمجاز از سوی مهندس مشاور.

ماده ۲۰. خسارت تأخیر

۲۰-۱. بابت تأخیر غیر مجاز مهندس مشاور، خسارتی معادل حاصلضرب نسبت مدت تأخیر غیر مجاز به مدت قسمت یا مرحله مربوط در میزان حق الزحمه آن قسمت یا مرحله و حداکثر تا بیست (۲۰) درصد حق الزحمه مربوط، از مهندس مشاور دریافت می شود.

۲۰-۲. بابت تأخیر مجاز مهندس مشاور، مبالغی معادل پنجاه (۵۰) درصد متوسط حق الزحمه ماهانه در مجموع ماههای اضافه شده طبق بخشنامه های مربوط، به حق الزحمه اضافه می شود. حداکثر مدت برای پرداخت حق الزحمه تأخیر مجاز قرارداد برای مراحل مطالعاتی، نصف مدت قسمت یا مرحله مربوط و حداکثر شش ماه و برای مرحله ساخت و تحویل، تابع شرایط اجرای کار است.

پس از سپری شدن این مدت و عدم ابلاغ تعلیق از سوی کارفرما، مهندس مشاور می تواند طبق بند ۲۲-۹-۳، عمل کند.

تبصره: حق الزحمه مربوط به عوامل مقیم یا نظارت کارگاهی مهندس مشاور، در مدت تأخیر مجاز طبق دستورالعمل مربوط محاسبه می شود.

ماده ۲۱. تعلیق

۲۱-۱. کارفرما می تواند با اعلام کتبی ده (۱۰) روزه به مهندس مشاور در حین انجام خدمات هر قسمت یا مرحله، تمام یا بخشی از خدمات موضوع آن قسمت یا مرحله را، طی ابلاغیه ای که تاریخ شروع و خاتمه تعلیق در آن معین شده است، به حالت تعلیق درآورد.

۲۱-۲. ابلاغ تعلیق برای خدمات مطالعاتی قبل از سپری شدن سه چهارم مدت اولیه و با احتساب تمدیدهای مجاز برای هر یک از این قسمتها یا مراحل، مجاز است و تعلیق خدمات مرحله ساخت و تحویل، تابع وضعیت تعلیق کارهای اجرایی است، که تحت نظارت مهندس مشاور است.

- ۲۱-۳. تعلیق خدمات از سوی کارفرما در هر قسمت یا مرحله، فقط برای یک بار مجاز است. مدت تعلیق در هر قسمت یا مرحله از خدمات حداکثر یک چهارم مدت اولیه و یا ۴ ماه، هرکدام که کمتر است، خواهد بود.
- ۲۱-۴. در صورتی که تمدید تعلیق ضرورت داشته باشد، کارفرما حداکثر تا ده (۱۰) روز قبل از پایان مدت تعلیق، موضوع را به مهندس مشاور پیشنهاد می‌کند و در صورت موافقت مهندس مشاور، حداکثر به مدت سه (۳) ماه و بدون پرداخت هرگونه هزینه برای مدت تمدید شده، قرارداد تمدید می‌گردد، هرگاه مشاور با تمدید مدت تعلیق موافقت نکند، با درخواست مهندس مشاور، به قرارداد خاتمه داده می‌شود.
- ۲۱-۵. پرداخت هزینه‌های مربوط به دوران تعلیق خدمات، به استثنای خدمات مرحله ساخت و تحویل که تابع بخشنامه‌های مربوط است، ماهانه معادل سی (۳۰) درصد حق‌الزحمه متوسط ماهانه است، پرداخت این مبلغ، برای حداکثر چهار (۴) ماه و به صورت اقساط ماهانه مجاز است.
- ۲۱-۶. مهندس مشاور، موظف است پس از شروع تعلیق، خدمات مربوط را متوقف کند و حداکثر ظرف مدت پانزده (۱۵) روز، گزارش وضعیت خدمات را تا هنگام ابلاغ تعلیق، تهیه و با تعیین میزان هزینه‌های تعلیق، موضوع بند ۲۱-۵، به کارفرما تسلیم نماید.
- ۲۱-۷. مهندس مشاور، بیست (۲۰) روز قبل از انقضای مدت تعلیق یا تمدید تعلیق، نظر کارفرما را نسبت به چگونگی ادامه قرارداد، استعلام می‌کند. در صورت اعلام نظر کارفرما مبنی بر ادامه کار، پس از سپری شدن مدت تعلیق اجرای کار ادامه می‌یابد. هرگاه تا پایان مدت تعلیق کارفرما، نظر خود را در مورد ادامه کار اعلام نکند مشاور می‌تواند خاتمه کار را درخواست کند.
- ۲۱-۸. چنانچه در دوران تعلیق، کارفرما تصمیم به لغو تعلیق بگیرد، موضوع را به مهندس مشاور ابلاغ می‌کند. در این صورت، حداکثر ده (۱۰) روز پس از ابلاغ، کار ادامه می‌یابد.

ماده ۲۲. خاتمه دادن به قرارداد

- ۲۲-۱. کارفرما می‌تواند در هر زمان، به قرارداد خاتمه دهد.
- ۲۲-۲. در هر مرحله‌ای که کارفرما قصد خاتمه دادن به قرارداد را داشته باشد، موضوع را با تعیین مهلت دو (۲) ماهه، به مهندس مشاور اعلام می‌کند.
- ۲۲-۳. مهندس مشاور، پس از دریافت ابلاغ خاتمه قرارداد، بی‌درنگ باید کار را متوقف کند و تا پانزده (۱۵) روز، گزارش وضعیت پیشرفت خدمات را تا هنگام ابلاغ خاتمه قرارداد، تهیه

و تسلیم کند. این گزارش، باید حاوی وضعیت و میزان پیشرفت هر بخش از خدمات قسمت یا مرحله و نیز بخشهایی که تکمیل آنها به لحاظ حفظ منافع کار در مهلت دو ماهه یاد شده ضروری و امکان پذیر است، همراه با تعیین میزان حق الزحمه آنها باشند.

۴-۲۲. هرگاه کارفرما راساً یا بر اساس گزارش مهندس مشاور، تشخیص دهد که لازم است تمام یا قسمتی از خدمات ناانجام تکمیل شود، باید موضوع را به مهندس مشاور اعلام کند. در این صورت، مهندس مشاور موظف است خدمات یاد شده را در مهلت دو ماهه تکمیل کند.

۵-۲۲. در هر صورت، مهندس مشاور موظف است در پایان مهلت دو ماهه، نسبت به تحویل اصل تمام اسناد و مدارک کار، تحویل اموال کارفرما و خارج ساختن اموال خود از کارگاه (در صورت وجود) و ارائه صورتحساب حق الزحمه خدمات انجام شده و صورت هزینه‌های ناشی از پایان دادن قرارداد، مانند موافقتنامه‌ها، تعهدات مهندس مشاور در مقابل کارمندان خود یا مؤسسات دیگر، برجیدن دستگاه نظارت محلی، و نیز هزینه مراجعت کارکنان خارجی و خانواده آنها به کشورشان و هزینه حمل لوازم آنها به کشورشان، مشروط بر این که این هزینه‌ها به منظور اجرای این قرارداد ایجاد شده باشد و بابت آنها به مهندس مشاور پرداختی نشده باشد، اقدام نماید.

۶-۲۲. کارفرما متعهد است ظرف مدت پانزده (۱۵) روز پس از دریافت صورت حساب و صورت هزینه‌های موضوع بند ۵-۲۲، نسبت به بررسی آن بر اساس شرایط قرارداد و میزان خدمات انجام شده، اقدام نماید و مطابق ماده ۱۸، یا مهندس مشاور تسویه حساب کند. سپرده حسن انجام کار مهندس مشاور در این حالت با توجه به ماده ۱۸ آزاد می شود.

۷-۲۲. هرگاه خانمه دادن به قرارداد پس از انجام خدمات هر یک از مراحل قرارداد طرح شود، کارفرما قرارداد را بدون تشریفات خاصی پس از تسویه حساب با مهندس مشاور، بابت خدمات مرحله قبل، پایان می دهد.

۸-۲۲. در مورد شمول بند ۲۷-۱-۲، هرگاه منع قانونی رفع نشود، قرارداد از سوی کارفرما خاتمه داده می شود و طبق مفاد این ماده، عمل می گردد.

۹-۲۲. مهندس مشاور، می تواند خاتمه دادن به قرارداد را در هر یک از موارد زیر، درخواست کند:

۱-۹-۲۲. عدم ابلاغ خدمات مرحله بعد، طی مهلتهای مندرج در ماده ۲.

۲-۹-۲۲. در صورت تأخیر مازاد بر سه (۳) ماه در پرداخت حق الزحمه موضوع بند ۱۶-۸

۳-۹-۲۲. در صورت سپری شدن حداکثر مدت تعیین شده برای پرداخت حق الزحمه تاخیر

مجاز، موضوع بند ۲۰-۲.

- ۲۲-۹-۴. در صورت موافقت نشدن با تمدید مدت تعلیق بیش از چهار (۴) ماه، موضوع بند ۲۱-۴، یا اعلام نظر نکردن کارفرما برای ادامه کار، موضوع بند ۲۱-۷.
- ۲۲-۹-۵. در صورت انجام ندادن مفاد بند ۱۲-۱ از سوی کارفرما بیش از سه (۳) ماه از تاریخ مورد نظر در برنامه زمانی.
- ۲۲-۹-۶. در صورت عدم تبعیت کارفرما از رأی مرجع حل اختلاف.
- ۲۲-۹-۷. در صورت وقوع شرایط مندرج در بند ۲۸-۱.
- ۲۲-۱۰. در صورتی که کارفرما حداکثر تا یک ماه زمینه‌هایی را که منجر به درخواست خاتمه قرارداد از سوی مهندس مشاور شده است، رفع کند، مهندس مشاور از درخواست صرف نظر می‌کند و خدمات خود را ادامه می‌دهد، در غیر این صورت، پس از انقضای مهلت یک ماهه، قرارداد خاتمه یافته تلقی شده و سایر اقدامات، طبق مفاد این ماده انجام می‌گردد.

ماده ۲۳. فسخ قرارداد

- ۲۳-۱. کارفرما می‌تواند در هر یک از موارد زیر، بدون اخطار قبلی قرارداد را فسخ نموده و موضوع را به مهندس مشاور ابلاغ کند.
- ۲۳-۱-۱. اثبات شمول قانون منع مداخله کارکنان دولت بر مهندس مشاور در زمان عقد قرارداد یا طی مدت قرارداد، به استثنای مفاد بخش اول بند ۲۷-۱-۲.
- ۲۳-۱-۲. عدم اطلاع به کارفرما در مورد بند ۲۷-۱-۲.
- ۲۳-۱-۳. انتقال قرارداد به شخص یا اشخاص ثالث، بدون اجازه کارفرما.
- ۲۳-۱-۴. ورشکستگی به تقصیر یا انحلال شرکت.
- ۲۳-۱-۵. اثبات این مطلب که مهندس مشاور برای گرفتن کار یا اجرای آن، به کارکنان کارفرما، دستمزد، پاداش یا هدایایی داده، یا آنها یا واسطه‌های آنان را در منافع خود شریک کرده است.
- ۲۳-۲. کارفرما در صورت تحقق هر یک از موارد زیر، ابتدا به مهندس مشاور اخطار می‌کند تا نسبت به رفع نواقص و اشکالها اقدام کند و جریان امور را ظرف مدت یک ماه، به صورت قابل قبول، درآورد. در صورت عدم اقدام از سوی مشاور برای رفع نواقص در پایان مهلت تعیین شده موضوع فسخ قرارداد باید ابتدا بوسیله هیاتی متشکل از سه نفر به انتخاب وزیر یا بالاترین مقام سازمانی کارفرما بررسی و تایید شده و پس از اخذ موافقت مقام پساد شده، به مشاور ابلاغ گردد.

۲۳-۲-۱. تأخیر غیرموجه در انجام خدمات هر قسمت یا مرحله، بیش از سی (۳۰) درصد مدت قسمت یا مرحله مربوط.

۲۳-۲-۲. رعایت نکردن استانداردهای فنی و شئون حرفه‌ای.

۲۳-۲-۳. مهندس مشاور، با دریافت ابلاغ فسخ قرارداد، موظف است از ادامه کار خودداری کند، بی‌درنگ کارفرما را از وضعیت کار مطلع سازد و طی مهلتی که از طرف کارفرما اعلام می‌شود (حداقل دو هفته)، اصل مدارک و گزارشهای خدمات انجام شده تا آن تاریخ را به کارفرما تحویل دهد.

۲۳-۳. کارفرما پس از ابلاغ فسخ قرارداد، بی‌درنگ نسبت به ضبط تضمین حسن انجام کار به نفع خود اقدام کرده و نسبت به تعیین مبلغ حواله‌زحمه خدمات انجام شده قابل قبول تا تاریخ فسخ، طبق شرایط قرارداد اقدام خواهد کرد. بدیهی است کارفرما موضوع رای درنگ به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به منظور اقدام لازم، اعلام می‌کند.

ماده ۲۴. حل اختلاف

۲۴-۱. هرگاه در اجرا یا تفسیر مفاد قرارداد بین دو طرف اختلاف نظر پیش آید، دو طرف می‌توانند برای حل سریع آن قبل از درخواست ارجاع موضوع برای داوری طبق بند ۲۴-۳، برحسب مورد، به روش تعیین شده در بندهای ۲۴-۱-۱ و ۲۴-۱-۲، عمل نمایند.

۲۴-۱-۱. در مورد مسایل ناشی از برداشتهای متفاوت دو طرف، از بخشنامه‌هایی که به استناد ماده ۲۳ قانون برنامه و بودجه از سوی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ابلاغ شده است، هر یک از دو طرف، از سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، چگونگی اجرای بخشنامه را استعلام نماید و دو طرف طبق نظری که از سوی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اعلام می‌شود، عمل کنند.

۲۴-۱-۲. در مورد اختلاف نظرهایی که خارج از شمول بند ۲۴-۱-۱ است، رسیدگی و اعلام نظر درباره آنها به کارشناس یا هیات کارشناسی منتخب دو طرف واگذار شود و دو طرف، طبق نظری که از سوی کارشناس یا هیات کارشناسی در چارجوب قرارداد و فواینس و مقررات مربوط اعلام می‌گردد، عمل کنند.

۲۴-۲. در صورتی که دو طرف در انتخاب کارشناس یا هیات کارشناسی موضوع بند ۲۴-۱-۲، به توافق نرسند یا نظر اعلام شده طبق بندهای ۲۴-۱-۱ و ۲۴-۱-۲، مورد قبول هر یک از دو طرف نباشد، برای حل اختلاف، طبق بند ۲۴-۳ اقدام می‌گردد.

۲۴-۳. هرگاه در اجرا یا تفسیر مفاد قرارداد بین دو طرف اختلاف نظر پیش آید، که راجع به اموال باشد، هریک از طرف‌ها می‌توانند درخواست ارجاع موضوع یا موضوعات مورد اختلاف به داوری را به رییس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، ارائه کنند.

تبصره ۱: چنانچه رییس سازمان با تقاضای یاد شده موافقت نمود، مرجع حل اختلاف، شورای عالی فنی خواهد بود.

تبصره ۲: رسیدگی و اعلام نظر شورای عالی فنی، باید در چارچوب قرارداد و قوانین و مقررات مربوط انجام شود. پس از اعلام نظر شورا، دوطرف طبق آن عمل خواهند کرد.

۲۴-۴. ارجاع موضوع‌های مورد اختلاف به شورای عالی فنی، تغییری در تعهدات قراردادی دوطرف نمی‌دهد، و موجب نمی‌شود که یکی از دوطرف، به تعهدات قراردادی خویش عمل نکند.

ماده ۲۵- مالیات، بیمه و سایر حقوق و عوارض قانونی

۲۵-۱. پرداخت هرگونه مالیات، عوارض، حق بیمه تأمین اجتماعی و سایر حقوق دولتی مربوط به مهندس مشاور و کارکنان او و نیز حقوق گمرکی و عوارض مربوط به لوازم و وسایل مورد نیاز مهندس مشاور که در تاریخ امضای این قرارداد برقرار است، یا در آینده برقرار خواهد شد و یا میزان آن در آینده تغییر می‌نماید، با رعایت مفاد بند ۲۵-۲ به عهده مهندس مشاور است. مبالغی از این مالیات‌ها و عوارض و بیمه و سایر حقوق دولتی که باید طبق قوانین و مقررات از طریق کارفرما وصول شود، از پرداختهای مهندس مشاور کسر می‌شود و به حساب وی به مراجع مربوط، حواله می‌گردد. در صورت نپرداختن و یا تأخیر در واریز کسور قانونی یادشده، جبران زبان‌های آن، بر عهده کارفرما خواهد بود.

۲۵-۲. در صورتی که مالیات، عوارض، حق بیمه تأمین اجتماعی و سایر حقوق دولتی، جز آنهایی که هنگام امضای قرارداد وجود دارد، تغییر کند، حق الزحمه مهندس مشاور نیز، توسط کارفرما، به تناسب بر اساس دستورالعمل‌های سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، تعدیل خواهد شد.

ماده ۲۶- مسئولیت مهندس مشاور

۲۶-۱. مهندس مشاور، در قبال کارفرما و برای ارائه خدمات پیش‌بینی شده در پیوسته‌های ۱ و ۲ این قرارداد، مسئول است.

۲۶-۲. تأیید خدمات و یا تصویب مدارک و گزارشهای مطالعات، محاسبات و یا طراحیهای مهندس مشاور از سوی کارفرما، از مسئولیتهای مهندس مشاور در رعایت استانداردها و اصول علمی و فنی نمی‌کاهد، و در هر حال، مهندس مشاور مسئول و جوابگوی کاستیهایی است که به علت نقص کار او بعدها در کار مشاهده شود.

۲۶-۳. مسئولیت مهندس مشاور در قبال واگذاری بخشی از خدمات به اشخاص ثالث، اعم از حقیقی یا حقوقی، که بر حسب ضرورت، مورد تأیید کارفرما نیز قرار گرفته باشد، کماکان همان مسئولیتهای موضوع این قرارداد است و موافقت کارفرما نسبت به واگذاری قسمتی از خدمات، رافع هیچیک از تعهدات و مسئولیتهای مهندس مشاور در برابر کارفرما، نخواهد بود.

ماده ۲۷. ممنوعیت قانونی

۲۷-۱. مهندس مشاور، اعلام می‌کند که در موقع عقد این قرارداد، مشمول ممنوعیت اصل ۱۴۱ قانون اساسی و قانون منع مداخله کارکنان دولت، مصوب ۱۳۳۷/۱۰/۲۲، نیست.

۲۷-۱-۱. در صورتی که خلاف آن برای کارفرما ثابت شود، یا تغییراتی در صاحبان سهام، مدیران یا بازرسان مهندس مشاور رخ دهد که با مفاد قوانین یاد شده تعارض داشته باشد، قرارداد فسخ می‌شود.

۲۷-۱-۲. در شرایطی که تغییراتی در دستگاههای دولتی یا کارفرما ایجاد گردد که مشمول ممنوعیت یاد شده باشد، مهندس مشاور موظف است مراتب را به کارفرما اعلام کند و در صورتی که منع قانونی رفع نشود، کارفرما قرارداد را خاتمه می‌دهد. هرگاه مهندس مشاور مراتب را به محض اطلاع به کارفرما اعلام نکند، کارفرما قرارداد را فسخ می‌نماید.

۲۷-۲. مهندس مشاور، مدیران و شرکای او در مدت این قرارداد، نباید در قراردادهای پیمانکاری یا خرید مصالح، لوازم و تجهیزات مورد نیاز اجرای عملیات آن، به طور مستقیم یا غیرمستقیم، مشارکت و یا منافی داشته باشند.

۲۷-۳. کارکنان خارجی مهندس مشاور و یا همراهان ایشان، حق دخالت در امور سیاسی ایران را ندارند.

۲۷-۴. مهندس مشاور، موظف است تمام اطلاعاتی را که در جریان انجام خدمات این قرارداد تحصیل یا تولید می‌کند، محرمانه تلقی نماید و حداکثر سعی خود را برای جلوگیری از دسترسی اشخاص غیرمجاز به آنها به کار بندد.

ماده ۲۸. حوادث قهری

در موارد وقوع حوادث قهری و بروز شرایط اضطراری، مانند جنگ، اعلام شده یا نشده، انقلابها و اعتصابات عمومی، شیوع بیماریهای واگیردار، زلزله، سیل و طغیانهای غیرعادی، خشکسالیهای بی سابقه و هم چنین آتش سوزیهای دامنه دار، طوفان و حوادث مشابه که ناشی از کار مهندس مشاور نباشد، به ترتیب زیر عمل خواهد شد:

- ۱-۲۸. هرگاه بروز شرایط اضطراری، انجام قرارداد حاضر را برای یکی از دو طرف غیرممکن سازد، می تواند پایان قرارداد را به طرف دیگر اعلام کند.
- ۲-۲۸. هرگاه شرایط اضطراری گذرا باشد و ادامه قرارداد حاضر به طور موقت امکان پذیر نباشد، مطابق ماده تعلیق، عمل می شود.

ماده ۲۹. انتقال به غیر

- ۱-۲۹. مهندس مشاور، حق ندارد بدون کسب مجوز از کارفرما، موضوع این قرارداد را به شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی دیگری منتقل یا واگذار کند، در صورت موافقت کارفرما با واگذاری قسمتی از کار به اشخاص ثالث، از مسئولیت و تعهدات مهندس مشاور، به هیچ عنوان کاسته نمی شود.
- ۲-۲۹. کارفرما می تواند تمام یا قسمتی از حقوق یا اختیارات خود را با رعایت مقررات به اشخاص دیگر تفویض کند. در این صورت، انجام تعهدات کارفرما در رابطه با حقوق یا اختیارات تفویض شده، بر عهده آن اشخاص خواهد بود.

ماده ۳۰. اشخاص و یا قراردادهای ثالث

در مواردی که اجرای خدمات این قرارداد از سوی مهندس مشاور مستلزم اعمال اختیارات یا اجرای وظایف مقرر در پیمانها و قراردادهای دیگری باشد، بر حسب مورد، به ترتیب زیر اقدام می شود:

- ۱-۳۰. در صورتی که اختیارات یا وظایف، در چارچوب پوست ۲ منظور نشده باشد، مهندس مشاور در انجام این امور، با توجه به دانش فنی و تجربه خود، به عنوان یک شخص بی طرف عمل می کند.
- ۲-۳۰. چنانچه در قرارداد با پیمانکاران یا اشخاص ثالث، به مهندس مشاور حق تغییر حدود تعهدات داده شده باشد، مهندس مشاور دستورهای لازم را در چارچوب قراردادها صادر می کند و گزارش موارد تغییر را، به کارفرما تسلیم خواهد نمود.

ماده ۳۱. دسترسی به محل

۱-۳۱. کارفرما باید امکان دسترسی بدون ممانعت به مکان پروژه را، به منظور انجام خدمات این قرارداد، برای مهندس مشاور فراهم کند.

۲-۳۱. اخذ مجوزهای لازم برای انجام خدمات بر روی زمین و مسیرهای مربوط، بر عهده و به هزینه کارفرما است.

۳-۳۱. مهندس مشاور، برای کسب مجوزهای لازم، با کارفرما در حد توان همکاری خواهد کرد.

ماده ۳۲. رعایت مقررات ایمنی

۱-۳۲. مهندس مشاور، باید اطمینان یابد که کارکنانش خدمات را به طور ایمن و مطمئن انجام می‌دهند و ضوابط ایمنی را، در تمام مراحل انجام خدمات رعایت می‌کند.

۲-۳۲. مهندس مشاور، مراقبت می‌کند که پیمانکاران و سایر گروههایی که در انجام کارهای پروژه موضوع قرارداد فعالیت می‌کنند، طبق مقررات، ضوابط و دستورالعمل‌های حفاظت و ایمنی کارگاهها در کشور عمل نمایند. این مراقبت، رافع مسئولیتهای پیمانکاران و سایر گروههای اجرایی، نخواهد بود.

ماده ۳۳. کارآموزی

۱-۳۳. کارفرما می‌تواند متناسب با حجم کار، شماری مهندس و دانشجوی مرتسط با موضوع قرارداد را با هدف آموزش، از کارشناسان خود و یا دانشجویان دانشگاهها به مهندس مشاور معرفی کند و مهندس مشاور موظف به قبول و آموزش آنان است.

۲-۳۳. هزینه تأمین مسکن، حقوق، مزایا و هزینه‌های بالاسری کارآموزان، بر عهده کارفرماست.

ماده ۳۴. مالکیت اسناد

تمام مدارک و گزارشهایی که به موجب این قرارداد، توسط مهندس مشاور تهیه می‌شوند، از جمله نسخ اصلی، نورگذر یا رایانه‌ای، همه متعلق به کارفرماست، مهندس مشاور، می‌تواند با اجازه کارفرما یک نسخه قابل تکثیر از مدارک و گزارشهای یاد شده را نزد خود نگاه دارد در صورتی که در شرایط خصوصی قرارداد محدودیتی قید نشده باشد، مهندس مشاور حق دارد با استفاده از مطالعات انجام شده در قرارداد، مقاله‌های علمی را به نام خود، در سمینارها، اجلاسها و نشریات علمی و فنی، منتشر نماید.

ماده ۳۵. ابلاغ‌ها

هر گونه اطلاعیه، دستور کار، اعلام نظر، ابلاغ، تعلیق، ابلاغ پایان دادن قرارداد و موارد مشابه، تنها به صورت کتبی معتبر است.

رسید دبیرخانه هر دو طرف و یا رسید تحویل پستی، ملاک تسلیم گزارش‌ها، مدارک و مکاتبات است.

ماده ۳۶. زبان قرارداد

زبان قرارداد فارسی است، در صورتی که مدارک قرارداد علاوه بر فارسی به زبانهای دیگری نیز تهیه شده باشد، متن فارسی معتبر است. مهندس مشاور، باید مدارک و گزارشهای مطالعات و طراحی، گزارشهای ارزشیابی و پیشرفت کار و نیز سایر مکاتبات خود را به زبان فارسی تهیه کند. در مواردی که طبق نظر کارفرما، کار باید به مناقصه بین‌المللی گذاشته شود، اسناد مربوط را علاوه بر زبان فارسی به زبان مورد نظر کارفرما نیز تهیه نماید. چنانچه در شرح خدمات قرارداد ترجمه و تهیه مدارک به زبانهای دیگر پیش بینی نشده باشد، به عنوان خدمات اضافه تلقی شده و حق الزحمه آن از سوی کارفرما پرداخت می‌گردد.

ماده ۳۷. قانون حاکم بر قرارداد

این قرارداد، از هر حیث تابع قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران است.

نماینده کارفرما

نام و نام خانوادگی

امضا

نماینده مهندس مشاور

نام و نام خانوادگی

مهر و امضا

فهرست موضوعی

ابلاغ	۲۶،۲۱،۲۰،۱۹،۱۸،۱۷،۱۵،۱۴،۱۱،۱۰،۸،۷،۶،۳،۱
اختلاف	۲۲،۲۱
اختیار	۲۴،۱۲،۹،۸،۴
اخطار	۲۰
استاندارد	۲۲،۱۰،۹
استعلام	۲۱،۱۸،۱۱
افزایش	۱۵،۱۱،۶،۴
انتقال - منتقل	۲۴،۲۰
انصراف	۶
انحصار	۱۲
قضا	۲۰،۱۸
ایران - ایرانی	۲۶،۲۳،۱۲،۸
بدهکار	۱۶،۱۵
برنامه زمانی کلی	۷،۵،۲،۱
برنامه زمانی تفصیلی	۱۰،۷،۵
بستانکار	۱۶
بیمه	۲۲
پیش پرداخت	۱۵،۶
پیشرفت کار	۲۶،۱۴،۷
پیمانکار	۲۵،۲۴،۲۳،۱۰،۹
تاخیر	۲۲،۲۰،۱۹،۱۷،۱۶،۱۴،۹،۷
تایید	۲۲،۲۰،۱۶،۱۵،۱۴،۱۳،۱۱،۱۰،۷
تسلیم	۲۵،۲۴،۱۹،۱۸،۱۴،۱۱،۱۰،۸،۷
تسویه حساب	۱۹،۱۵،۱۳
تصویب - مصوب	۲۲،۱۵،۱۴،۱۳،۱۱،۱۰،۹،۷،۶،۱
تضمین	۲۱،۱۶،۱۵،۱۳
تطویل	۱۵
تعلیق	۲۵،۲۴،۱۹،۱۸،۱۷،۱۵
تغییرات	۲۳،۱۶،۶،۲
تمدید	۱۹،۱۸،۱۷،۱۶

فهرست موضوعی

	توافق ۲۱،۱۷،۱۶،۱۴،۱۰،۷،۶
	جریمه ۱۵
	ثالث ۲۴،۲۲،۲۰
	حسن انجام کار ۲۱،۱۹،۱۶،۱۳
	حق الزحمه ۱۹،۱۷،۵،۲
	حقوق - حقوقی ۲۵،۲۴،۲۲،۴
	حوادث ۲۴،۱۷
	حقیقی ۲۴،۲۲
	خاتمه ۲۳،۲۰،۱۹،۱۸،۱۷،۱۶،۱۵،۶،۵
	خارجی ۲۳،۱۹،۱۲،۸
	خدمات جنبی ۱۲
	خدمات اضافی ۱۴،۱۳،۶
	خسارت ۱۷،۱۵،۱۴
	داوری ۲۱
	دولتی ۲۳،۲۲
	ساخت ۱۸،۱۷،۱۵،۱۴،۱۳،۱۱،۹،۶
	سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ۲۲،۲۱،۱۰،۸
	شرایط خصوصی ۲۵،۱۲،۴،۱
	شورای عالی فنی ۲۲،۲۱
	عوارض ۲۲
	غیرمجاز ۲۳،۱۷
	فسخ ۲۳،۲۱،۲۰،۱۶،۱۵،۱۳
	قانون ۲۶،۲۳،۲۱،۲۰،۵
	قسط - اقساط ۱۸،۱۴
	قصور ۱۷
	قطعی ۱۵،۱۳
	کارشناس - کارشناسی ۲۵،۲۱،۱۱
	کارفرما ۲۶ تا ۱
	کارکنان ۲۵،۲۳،۲۲،۲۰،۱۹،۱۲،۹،۸،۷
	کاهش ۱۶،۱۵،۱۳،۱۱،۶

فهرست موضوعی

کسر - کسور	۲۲، ۱۵، ۱۴، ۱۳
کنترل	۱۶، ۹
گزارش	۲۴، ۱۹، ۱۸، ۱۶، ۱۴، ۱۳، ۱۱، ۱۰، ۷، ۶
لغو	۱۸
مالیات	۲۲
مبلغ	۲۱، ۱۸، ۱۶، ۱۵، ۱۴، ۱۳، ۵
متوسط حق الزحمه مامانہ	۱۷، ۵
متعهد	۱۹، ۲
مجاز	۱۹، ۱۸، ۱۷، ۱۶، ۷، ۴
مجوز	۲۵، ۲۴، ۱۲، ۸
مداخله	۲۳، ۲۰
مدت	۲۰، ۱۹، ۱۸، ۱۷، ۱۶، ۱۴، ۱۱، ۱۰، ۷، ۶، ۵، ۴، ۲
مدیر طرح	۴
مراجع	۲۲، ۱۹
مسئولیت - مسئول	۲۴، ۲۲، ۱۱
مقررات	۲۶، ۲۵، ۲۴، ۲۲، ۲۱، ۱۰، ۸، ۴، ۱
معتراض - اعتراض	۱۵، ۱۴، ۱۳
ممنوع - ممنوعیت - منع	۲۳، ۲۰، ۱۹، ۱۲، ۸
موافقت	۲۴، ۲۳، ۲۱، ۲۰، ۱۸، ۱۱
غیرموجه	۲۰
موضوع قرارداد	۲۵، ۱۵، ۱۳، ۱۲، ۱۱، ۹، ۸، ۷، ۶، ۵، ۴، ۲، ۱
موظف	۲۵، ۲۳، ۱۹، ۱۸، ۱۵، ۱۴، ۱۳، ۱۲، ۱۱، ۱۰، ۹، ۸، ۷، ۶
موقت	۲۴، ۱۳، ۱۱، ۷
مهلت	۲۰، ۱۹، ۱۸، ۱۰
ناظر	۹، ۸
نسخه	۲۵، ۱۴، ۱۱، ۱۰، ۷
نقشه های اجرایی	۹
نظارت	۱۹، ۱۷، ۱۳، ۱۲، ۹
نقص - نواقص	۲۲، ۲۰، ۷
واگذاری	۲۴، ۲۳، ۲۲، ۸، ۴
هزینه	۲۵، ۲۴، ۱۹، ۱۸، ۱۵، ۱۲، ۷
هیات	۲۱